

Köy ebeleri ve köy sağlık memurları teşkilâtı yapılmasına ve 3017 numaralı Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti teşkilât ve memurin Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair 4459 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının tadili hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye, Sıhhat ve İçtimai Muavenet encümenleri mazbataları (1/391)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 256/264

23 . I . 1956

T. B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

Köy ebeleri ve köy sağlık memurları teşkilâtı yapılmasına ve 3017 numaralı Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti teşkilât ve memurin Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair 4459 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının tadili hakkında Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 28 . XII . 1955 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

1. Nüfus artışı, teşkilâtın genişlemesi ve son yıllarda yeniden ihdas edilen kaza ve tam teşkilâtlı nahiyeler dolayısıyla mevcut ebe sayısı ihtiyacı karşılamamaktadır. Esasen memleketimizde biri Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletine diğeri ise İstanbul Tıp Fakültesine bağlı olmak üzere iki ebe okulu mevcuttur.

Halen kadrosu bulunan belediye ve özel idare ebeliklerinden 220 si münhaldir. Birçok hastanelerin nisaiye servisleriyle, 180 i bulan sağlık merkezlerinin 150 sinde ebe olmadığı gibi bâzı belediyelerin bütçelerinde ebe kadrosu da yoktur. Bunlar da nazara alındığı takdirde münhal adedi daha da artacak ve talepler vekâletimizce katiyen karşılanamayacak bir hale gelecektir.

Bilhassa Şark ve diğcr mahrumiyet yerleri için ebe bulmak hemen imkânsız bir duruma girmiştir.

Millî dâvamız arasında sayılan nüfus artışının temini yolunda ebe personelinin ne kadar ehemmiyetli bulunduğu şüphe götürmez bir hakikattir. Bir müddetten beri köylerde istihdam edilmek üzere köy ebeleri yetiştirilmekte ise de, bunlar 4459 sayılı Kanun mucibince ilânihaye köylerde vazife yapmaya mecbur tutulmaktadırlar. Bu yıl iki köy ebe okulu daha açılarak okul sayısı 4 e iblâğ olunmuştur.

Köy ebe okullarında yetişen ebeler esasen doğum evleriyle hastanelerde muntazam bir kursa tâbi tutuldukları gibi senelerden beri tecrübe sahibi olarak nüfus sayısı daha fazla olan kasabalarda mesleklerini icra edebilecek seviyeye gelmişlerdir.

Birçok kaza ve belediyesi mevcut nahiyelerin ebe ihtiyacının seneler geçtikçe tecrübeden başka çocuk çocuk sahibi de olan bu ebelerle karşılanmasından başka çare olamayacağı neticesine varılmıştır. Bu itibarla köylerde beş sene müddetle vazife gören ve mesleğinde muvaffak oldukları anlaşılan köy ebelerinin şehir ve kasabalarda görevlendirilmeleri uygun bulunmuştur.

2. Köy enstitülerinin sağlık kollarından 1 500 köy sağlık memuru mezun olmuş ve bunlar aynı kanun gereğince senelerden beri köylerde istihdam edilmişlerdir. Enstitülerin sağlık kolları lâğvedildiğinden 1951 yılından sonra köy sağlık memuru yetişmemiştir. Uzun seneler çalışarak ücretten maaşa geçen bu memurlar asıl sağlık memurları okulu mezunlarına yaptırılan bileümle sağlık işlerinde çalıştırılmaktadırlar. Artan ihtiyaçlar dolayısıyla bu memurların da her hangi bir tefrik yapılmaksızın yalnız köylerde değil şehir ve kasabalarda da istihdamları zaruret haline gelmiştir. Ancak beş sene müstemirren köylerde çalıştıktan sonra yetişmiş oldukları anlaşıldığı takdirde bu hakkın kendilerine verilmesi cihetine gidilmiştir.

Bu sebeple 4459 sayılı Kanununun 4 ncü maddesinin 1 nei fıkrasının yukarıda izah edildiği şekilde tadili teklif edilmiştir.

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Esas No. 1/391

Karar No. 22

7 . II . 1956

Yüksek Reisliğe

Köy ebeleri ve köy sağlık memurları teşkilâtı yapılmasına ve 3017 numaralı Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti teşkilât ve memurun Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair 4459 sayılı Kanununun 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının tadili hakkındaki kanun lâyihası, alâkalı vekâlet mümessillerinin iştirakiyle encümenimizde müzakere edildi.

Lâyiha esas itibarıyla birçok köylerimizin ebe ve sağlık memurundan mahrum bulunuşu nazarı itibara alınarak, mesleki biraz daha cazip kılmak gayesiyle köylerde muayyen müddet hizmet gördükten sonra şehir ve kasabalarda, mevcut mevzuat ahkâmına göre çalıştırılmayan ve sanatlarını icra edemiyenlere bu hakkı tanımak zımında encümenimizce de kabule şâyan görülmüştür.

Ancak, hükümet temsilcisinin bu kanunun neşri ile halen mevcut ve vazife gören 1 140 ebe nin 800 adedinin derhal şehir ve kasabalara nakli icabedeceği ve bu gün açılan dört mektepten ancak 350 ebe mezun olabileceği ve bugün kırk

bin köyümüzden ancak 1 140 nda, on köy bir grup olarak farzedilirse on bir bin köyde ebe mevcudolduğunu, on bir köyde çocuk sağlığı ve bakımı ile meşgul olan teknik elemanın mevcudiyetini kabul etsek dahi otuz bin köyün bundan mahrum bulunduğu göz önüne getirilirse işin vehameti anlaşılmış olur kanaatindeyiz. Bu endişe iledir ki, köylerdeki hizmet müddetini biraz daha uzatmak zaruretiyle karşılaşılmış ve beş senelik müddet sekiz seneye çıkarılmıştır.

Keza lâyihanın birinci maddesindeki (köy vasfı) tâbirinin diğer mevzuatla da tenazur bakımından uygun görmiyerek bu tâbir kaldırılmıştır.

Bu değişikliklerle lâyiha kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Dahiliye En. Reisvekili

Ankara

Â. Benderlioğlu

M. M.

İzmir

P. Arat

Kâtip Yozgad <i>Ö. L. Erzurumluoğlu</i> Amasya M. Zeren İmzada bulunamadı Denizli <i>A. Hamdi Sancar</i>	Amasya <i>K. Eren</i> Çorum <i>B. Koldaş</i> Kars <i>M. Hazer</i>	Kocaeli <i>S. Yalım</i> Samsun <i>E. Anıt</i> Uşak <i>Yusuf Aysal</i>	Konya <i>M. R. Özal</i> Seyhan <i>A. Kınık</i>	Kütahya <i>N. H. Pepeyi</i> Trabzon <i>P. Sanaç</i> Van <i>M. Görentaş</i> İmzada bulunamadı
--	---	---	--	---

Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Sih. ve İç. Mu. Encümeni

Esas No: 1/391

Karar No: 8

17 . V . 1951

Yüksek Reisliğe

Köy ebeleri ve köy sağlık memurları teşkilâtı yapılmasına ve 5017 numaralı Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti teşkilât ve memurin Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair 4459 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin 1 nei fıkrasının tadili hakkında kanun lâyihası, alâkalı Vekâlet temsilcilerinin de iştirakiyle encümemizde tetkik ve müzakere edildi.

Hükümet mümessillerinin verdiği izahata göre Dahiliye Encümeni mazbatasında zikredildiği 1140 ebeden 800 adedinin derhal şehir ve kasabalara nakli asla vârit olmadığı keyfiyeti tesbit edilerek iki terfi süresi zarfında klinik stajlarına geçmeleri uygun ve hükümet lâyihasındaki beş senenin altı seneye iblâğıyle kifayet edilmiş ve bu sebeple birinci madde tadil edilmiştir. Bu değişiklikle lâyiha kabul edilmiştir.

Umumi Heyetin tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Sih. ve İç. Mua. Encü.

meni Reisi
Ankarfa
T. V. Öz

Mazbata Muharriri
Çankırı
K. Çığman

Kâtip
Tekirdağ
N. Arman

Ağrı
N. Sümer

Bolu
L. Oğultürk

Çorum
A. R. Kılıçkale

Denizli
A. R. Karaca
İmzada bulunamadı

Diyarbakır
F. Arıç

Eskişehir
İ. Sayın
İmzada bulunamadı

Gaziantep
A. Atik

Hatay
A. M. Kuseyrioğlu

İsparta
İ. Aksu

İstanbul
Z. Tarver

Kars
H. Erdoğan

Konya
S. S. Burçak
İmzada bulunamadı

Niğde
H. Ülkü
İmzada bulunamadı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Köy ebeleri ve köy sağlık memurları teşkilâtı yapılmasına ve 3017 numaralı Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti teşkilât ve memurun Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair 4459 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının tadili hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — 4459 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Köy ebe ve köy sağlık memurlarının istihdam mahalleri köyler, köy vasfında olan yerlerdir.

Ancak, köylerde başarı ile 5 sene çalıştıktan ve doğum evleri veya hastaneler nisaiye kliniklerinde 6 ay amelî tatbikatta bulduktan sonra yapılacak imtihanda muvaffak olan köy ebeleri şehir ve kasabalarda da sanatlarını icra ederler.

Meslekte bilfiil 5 sene çalışmış ve iyi sicil almış köy sağlık memurlarından, vekâletin tensibedeceği müesseselerde 6 ay müddetle bir tekâmül devresi geçiren ve sonunda teşkil olunacak bir jüri huzurunda yapılacak imtihanda muvaffak olanlar şehir ve kasabalarda da istihdam olunurlar.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Köy ebeleri ve köy sağlık memurları teşkilâtı yapılmasına ve 3017 numaralı Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti teşkilât ve memurun Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair 4459 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının tadili hakkında Kanun

MADDE 1. — 4459 sayılı Kanunun dördüncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Köy ebe ve köy sağlık memurlarının istihdam mahalleri köylerdir.

Ancak köylerde başarı ile sekiz sene çalıştıktan sonra Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletince kıdemlerine göre davet edilmek üzere doğum evleri veya hastaneler nisaiye kliniklerinde altı ay amelî tatbikatta bulduktan sonra yapılacak imtihanda muvaffak olan köy ebeleri şehir ve kasabalarda da istihdam olunurlar. Ve sanatlarını icra ederler.

Meslekte bilfiil sekiz sene çalışmış ve iyi sicil almış köy sağlık memurlarından kıdemlerine göre Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletinin tensibedeceği müesseselerde altı ay müddetle bir tekâmül devresi geçirdikten sonra yapılacak imtihanda muvaffak olanlar şehir ve kasabalarda da istihdam olunurlar ve sanatlarını icra ederler.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

SIHHAT VE İCTİMAİ MUAVENET ENCÜMENİ TADİLİ

Köy ebeleri ve köy sağlık memurları teşkilâtı yapılmasına ve 3017 numaralı Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti teşkilât ve memurun Kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesine dair 4459 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin birinci fıkrasının tadili hakkında Kanun

MADDE 1. — 4459 sayılı Kanunun 4 ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Köy ebeleri ile köy sağlık memurları köylerde istihdam edilirler.

Ancak, köylerde başarı ile asgari altı sene çalıştıktan ve doğum evleri veya hastaneler nisaiye kliniklerinde altı ay amelî tatbikatta bulduktan sonra yapılacak imtihanda muvaffak olan köy ebeleri şehir ve kasabalarda da sanatlarını icra ederler.

Meslekte bilfiil altı sene çalışmış ve iyi sicil almış köy sağlık memurlarından Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletinin tensibedeceği müesseselerde altı ay müddetle bir tekâmül devresi geçirerek yapılacak imtihanda muvaffak olanlar şehir ve kasabalarda da istihdam olunurlar.

Köy ebeleri ile köy sağlık memurlarının kaza ve şehirlerde istihdamlarında kadro vaziyetine göre kıdemlerinin nazarı itibara alınması şarttır.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

28. XII. 1955

Başvekil

A. Menderes

Devlet Vekili

M. C. Bengü

Devlet Vekili

Ş. Ergin

Devlet Vekili

E. Kalafat

Devlet Vekili

C. Yardımcı

Adliye Vekili

H. A. Göktürk

Millî Müdafaa Vekili V.

Ş. Ergin

Dahiliye Vekili

E. Menderes

Hariciye Vekili

F. Köprülü

Maliye Vekili

N. Ökmen

Maarif Vekili

A. Özel

Nafia Vekili

M. Çavuşoğlu

İkt. ve Ticaret Vekili

F. Ulaş

Sıh. ve İğ. Mua. Vekili

N. Körez

Güm. ve İnh. Vekili

H. Hüsman

Ziraat Vekili

E. Budakoğlu

Münakalât Vekili

A. Demirer

Çalışma Vekili

M. Tarhan

İşletmeler Vekili

S. Ağaoglu

Da. E.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

S. ve İ. M. E.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

